



**Република Србија**  
**ВРХОВНИ СУД СРБИЈЕ**  
**Гж 151/05**  
**06.04.2006. година**  
**Београд**

Врховни суд Србије у Београду, као другостепени парнични у већу састављеном од судија: Предрага Трифуновића, председника већа, Весне Поповић и Јасминке Станојевић, чланова већа, у парници АА, кога заступа пуномоћник АБ, адвокат, против туженог "ББ", коју заступа пуномоћник БВ, адвокат, ради исплате накнаде за техничко унапређење, вредност спора 8.457.237,24 динара, одлучујући по жалби странака изјављеним против пресуде Окружног суда у Београду П. 659/98 од 30.5.2005. године, у седници одржаној 6.4.2006. године, донео је

**Р Е Ш Е Њ Е**

УКИДА СЕ пресуда Окружног суда у Београду П. 659/98 од 30.5.2005. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

**О б р а з л о ж е њ е**

Пресудом Окружног суда у Београду П. 659/98 од 30.5.2005. године (у ставу првом) делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца па је поништена одлука туженог од 12.10.1992. године и одлука Комисије за иновације "ВВ" од 7.5.1992. године у погледу процента стимулације од 6% код обрачуна накнаде за техничко унапређење, док је у преосталом делу који се тиче основа за обрачун уштеде одлука остала на снази. Изреком у ставу другом делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца па је тужени обавезан да му на име накнаде за техничко унапређење исплати 482.152,42 динара, са затезном каматом почев од 1.5.2005. године, као дана вештачења па до исплате, као и да му исплати на име трошкова спора 314.625,00 динара. Изреком у ставу трећем за веће тужбено тражење захтев је одбијен до тражених 8.457.237,34 динара. Изреком у ставу четвртном одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова парничног поступка.

Против ове пресуде жалбе су изјавили тужилац и тужени из свих разлога због којих се пресуда може побијати.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 372. сада важећег ЗПП, па је нашао да су обе жалбе основане.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је аутор техничког унапређења, па је одлуком Комисије за иновације од 7.5.1992. године усвојено техничко унапређење са новчаном стимулацијом од 6% за период од пет година и то почев од маја 1991. до маја 1996. године. У примени техничког унапређења дошло је до уштеда. Тужиоцу је делимично исплаћена накнада за техничко унапређење 27.7.1992. године, па је вештачењем правилно утврђен проценат између накнаде која би тужиоцу припала и накнаде која му је исплаћена. При том је првостепени суд правилно изразио становиште да накнада за техничко унапређење у складу са одредбама појединачног колективног уговора треба да износи 10% од уштеда.

У примени члана 15. у вези члана 278. став 2. ЗОО, првостепени суд није потпуно утврдио чињенично стање због чега је погрешно примењено материјално право када је на бази валоризма по основу курса немачке марке у спорном периоду делимично усвојен тужбени захтев.

Наиме, новчана обавеза настала је у периоду хиперинфлације и није спорно да је због тога обавеза туженог обезвређена. Правичност у уговорним односима захтева валоризацију. Због разлика у статистичком обрачуну у стопама инфлације исправно је становиште првостепеног суда да валоризам било тзв. "великим или малим коефицијентом" не даје правичне резултате зато што један метод погодује дужнику а други повериоцу. Међутим, по становишту Врховног суда у конкретном случају валоризација није могла да се врши по тржишном курсу немачке марке ако се странке у овом односу нису изричито или прећутно споразумеле да се валоризација новчане обавезе врши на тај начин. У конкретном случају техничко унапређење односи се на индустријски производ који има своју цену на тржишту у време пресуђења. Због тога је требало (ако споразума о валоризацији није било) накнаду за техничко унапређење обрачунавати по цени индустријског производа и цени уштеде у време првостепеног пресуђења.

У поновном поступку првостепени суд ће утврдити заједничку намеру странака у погледу исплате накнаде за техничко унапређење (да ли су приликом обрачуна накнаде у периоду хиперинфлације имале у виду паритет између домаће валуте и немачке марке, па ће тек потом донети нову одлуку.

На основу члана 377. став 2. ЗПП одлучено је као у изреци.

Председник већа - судија

Предраг Трифуновић, с.р.

За тачност отправка

Управитељ писарнице

Мирјана Војводић

СМ